

NT het Nationale Toneel

Boekmanstichting-Bibliotheek
Herengracht 415
1017 BP Amsterdam
Tel.: 6243739

Algemeen jaarverslag

**STICHTING
HET NATIONALE TONEEL
2005**

Inhoudsopgave

	pagina
1. Inleiding	2
2. Activiteiten	5
2a Repertoire	7
2b Nominaties en prijzen	32
2c Communicatie en Marketing	33
2d Nationale Toneel Tribune	36
3. Personeel en organisatie	39
3a Algemeen	40
3b Ondernemingsraad	43
3c Medewerkers 2005	44
4. Samenstelling bestuur	49
5. Financieel overzicht (samenvatting)	vanaf 50
5a Algemeen en kwantitatieve gegevens	
5b Balans per 31 december 2005	
5c Exploitatierekening 2005	

1. Inleiding

In de beleidsnota van het Nationale Toneel voor 2007-2012 staat: 'We gaan niet uit van een tegenstelling, maar van een wisselwerking tussen traditie en vernieuwing.

Vernieuwing vindt soms plaats in een traditionele of historische context, traditie geeft ruimte aan vernieuwende theatrale visies. Dat is in toenemende mate de kracht van veel voorstellingen van het Nationale Toneel, waardoor veel en ook jong publiek wordt aangetrokken'. En 'er is een jongere generatie die vraagt om de verbeelding van politieke thema's, van morele en maatschappelijke dilemma's. Het is een tijd van extremen, die roept om uitgesproken, misschien extreme antwoorden, ook en misschien juist in het theater'.

Het jaar 2005 was het eerste jaar van de nieuwe kunstenplanperiode. De inhoudelijke uitgangspunten, die al in de vorige periode in gang waren gezet, werden in dat jaar met de nodige verve in praktijk gebracht. Het was een jaar van contrasten. Nog niet eerder waren programmering, pers- en publieksontvangst en resultaten zo divers als in het jaar 2005. Het uitgangspunt van een brede programmering werd in het afgelopen jaar op uitzonderlijke wijze uitgewerkt. De breedte ging van het controversiële *De Meiden* en hoogst actuele *Elementaire Deeltjes* aan de ene kant tot klassieke komedies van *Feydeau* en *Ayckbourn* aan de andere kant. Daartussenin bevonden zich *Wachten op Godot* en *Trouw*, wat grote publiekssuccessen bleken. Niet in de laatste plaats door de acteursbezetting. In Becketts klassieker werden de hoofdrollen gespeeld door Karel de Rooij en Peter de Jong, het vroegere variétéduo Mini en Maxi. Hoewel de schrijver zelf altijd al twee variétéclowns had voorgeschreven, vonden velen deze casting een meesterzet. Edwin de Vries en Anne-Wil Blankers speelden een echtpaar in crisis in *Trouw*, een lastige onbekende tekst van Murray-Smith over een populair thema. De twee voorstellingen waren goed voor ruim de helft (ruim 70.000) van het totale bezoekersaantal. *Trouw* haalde een negatieve pers, maar de hoogste bezoekersaantallen en een finaleplaats voor de Toneelpublieksprijs. Artistieke waardering en hoge publiekscijfers zijn soms omgekeerd evenredig. De voorstellingen met de hoogste artistieke waardering, waar ook de acteursprijzen vielen, de Theo d'Or voor Bien De Moor in *De Meiden* en de Arlecchino voor Bob Schwarze in *Elementaire Deeltjes*, waren kleine zaalproducties en werden daardoor samen maar door ongeveer 8.800 mensen bezocht. Dat is 6,5% van het totaal aantal bezoekers van ruim 135.000. Niettemin horen ze thuis bij het gezelschap.

Daarnaast waren er natuurlijk ook de verrassingen. Voorstellingen als *Democraten* en *Phèdre* waren cadeaus omdat ze om totaal verschillende redenen zo'n groot effect sorteerden bij een divers publiek. *Democraten* omdat de geschiedenis zo herkenbaar bleek en vooral ook in Den Haag paste in een traditie van theaterteksten met een politiek thema. *Phèdre* omdat tot ons eigen genoegen de voorstelling van een klassieke tekst ook door veel jongeren is bezocht. *Bruid in de Morgen* van Hugo Claus was een voorstelling waarbij veel publiek te verwachten viel. Dat kwam dan ook. Volle zalen. Bijzonder was deze *Bruid* niet alleen omdat dit het 'grote zaal debuut' van Maaïke van Langen was, maar vooral omdat het talent van de jonge acteurs van het ensemble Pauline Greidanus en Vincent Linthorst zich zichtbaar ontplooid heeft. Een waardevolle ontwikkeling, zowel voor de acteurs als voor het gezelschap.

In het jaar 2005 werd ook de nieuwe beleidsnota geschreven voor de jaren 2007 en 2008. Gelijksoortige kritiek van de Raad voor Cultuur op de eerste plannen van Toneelgroep Amsterdam (TA) en het Nationale Toneel (NT) leidde na overleg met het departement over richtlijnen tot een aanvulling op de beleidsnota. Belangrijk voor het gezelschap in het gesprek met het Ministerie van OCenW was dat de subsidieperiode voor dit kunstenplan niet in gevaar kwam en door het ministerie werd gegarandeerd. Tevens werd verzekerd dat de taakstelling en beleidsvoornemens niet beperkt bleven tot de laatste twee jaar van de huidige periode maar nadrukkelijk in het licht gezien werden van een langere termijn tot 2012. Daardoor komt een beoordeling van de posities van de twee grootste gezelschappen, het Nationale Toneel en Toneelgroep Amsterdam, in verband te staan met de inrichting van het toneelbestel voor de komende periode. Een discussie die nu volop gaande is. In het afgelopen jaar zijn wij ons bewust geweest van de afwijkende mening van de gemeente Den Haag. Er lag immers een inhoudelijke goedkeuring voor het gezelschap voor de volledige nieuwe periode. In de gesprekken met het Ministerie van OCenW en de gemeente heeft de stad zich constructief en solidair opgesteld.

Een initiatief dat het Nationale Toneel heeft genomen is de unieke samenwerking tussen de grote gesubsidieerde gezelschappen en tien steden in het land om een nieuwe impuls te geven aan de cultuurspreiding. Ons gezelschap ondervindt als geen ander dat het steeds minder mogelijk wordt om grote monteringen van hoge kwaliteit op iedere plek in het land te spelen. De serie Topstukken zijn het begin van een oplossing om voor het grootgemonteerde repertoiretoneel tegelijkertijd de kwaliteit en het aantal

speelbeurten, c.q. het publieksbereik te behouden. Onze *Wachten op Godot* opende de reeks en zette met uitverkochte huizen de toon voor het succes van het initiatief.

Belangrijk was de afronding van de voorbereidingen voor het nieuwe onderkomen van het gezelschap. De projectgroep bestaande uit vakspecialisten van buiten en een vertegenwoordiging van het gezelschap beëindigde zijn werk medio 2005. Aan het eind van het jaar werden de dozen ingepakt voor de tijdelijke verhuizing van anderhalf jaar naar Scheveningen. Maart 2006 begint de sloop van het oude pand, medio 2007 is de geplande opleverdatum van het nieuwe theatrale hart van het gezelschap achter de schouwburg. We kunnen niet wachten.

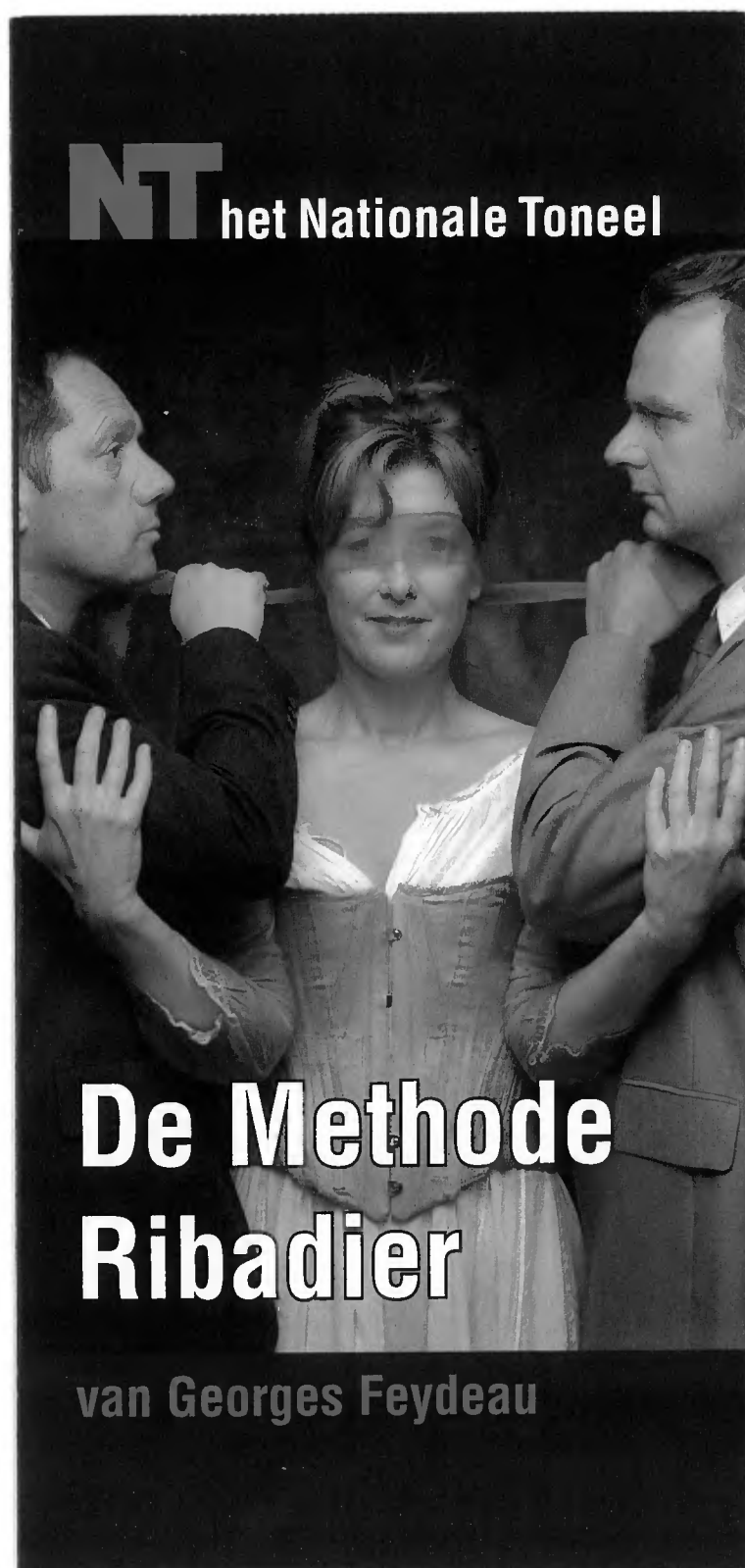
Financieel werd het jaar goed afgesloten. Door het record aantal bezoekers waren de inkomsten uit publieksrecette aanzienlijk hoger dan begroot. Mede door een gunstiger afsluiting van het vorige kunstenplan, waarbij de twee procent additionele subsidie voor educatieve doeleinden niet hoefde te worden geretourneerd en een lagere "boete" voor een te hoge groei van het eigen vermogen, viel het resultaat ten opzichte van de kunstenplanbegroting voor 2005 uiteindelijk ruim vijf ton positiever uit.

In het boekjaar werden 393 voorstellingen gegeven. Dat zijn er 44% meer dan de eis van 273 per jaar. De publieksinkomsten bedroegen € 2.164.332 waardoor ruimschoots aan de inkomsteneis van 15% werd voldaan.

Door een percentage van 34% in de eigen standplaats en 66% daarbuiten werd voldaan aan de spreidingsvoorwaarde.

Het Bestuur NT

2. Activiteiten

NT het Nationale Toneel

De Methode Ribadier

van Georges Feydeau

2a Repertoire

De Methode Ribadier – Georges Feydeau (1892)

<i>Regie, vertaling en bewerking</i>	<i>Frans Strijards</i>
<i>Decor</i>	<i>Herbert Janse</i>
<i>Licht</i>	<i>Reier Pos</i>
<i>Kostuums</i>	<i>Willemeijn van Brussel</i>
<i>Dramaturgie</i>	<i>Annelore Kodde</i>
<i>Regie-assistentie</i>	<i>Marianne Verhoork</i>

Met Gijs Scholten van Aschat, Vincent Linthorst, Ariane Schluter, Jeroen Spitzenberger, Stefan de Walle

Première: 12 februari 2005, Koninklijke Schouwburg, Den Haag

Georges Feydeau is de grootmeester van de Franse farce, die negentiende-eeuwse combinatie van Molière en burgerlijk melodrama. In Nederland werd zijn werk altijd veel gespeeld, zeker bij de Haagse Comedie (Je zou de foto van Guido de Moor in het decor als een hommage aan de voormalig artistiek leider kunnen beschouwen.) Maar toen het toneel deftiger en intellectueler werd, werd de koudwatervrees om Feydeau op het repertoire te zetten steeds groter. Zijn stukken zijn heerlijke schuimtaarten, ze hebben misschien weinig substantie, maar voor de duur van de voorstelling maken ze wel (mits goed gedaan) dat de toeschouwer op de rand van zijn stoel komt te zitten, meegesleurd door de krankzinnige relationele verwickelingen op het toneel. Feydeaus teksten zijn superieure blauwdrukken voor acteursvirtuositeit. Begin jaren 90 werd de laatste Feydeau bij ons gespeeld. Leonie is over tijd/Leonie staat op springen werd een week na de première echter al van het repertoire gehaald - pers en publiek wilden er niet aan. Na vijftien jaar wilden we het weer eens proberen, met Frans Strijards als regisseur. Als iemand in Nederland uit de voeten kan met de farce is hij het wel. Keer op keer laat hij in zijn voorstellingen zijn acteurs de uiterste grenzen opzoeken van de fysieke en emotionele gesteldheid van de personages. Strijards vertaalde en bewerkte de tekst. Hij bracht de situatie heel onnadrukkelijk over naar Nederland. Veel aandacht werd er tijdens de repetities besteed aan de goochel- en acrobatiekacts die in zijn versie

van dit stuk deel uitmaken van de zogenaamde methode Ribadier (het hypnotiseren van je echtgenote zodat je als schuinsmarcheerder vrijelijk het liefdespad op kan). Dat in de uiteindelijke voorstelling niet alle acts een plaats kregen kwam doordat Jeroen Spitzenberger in de try-outweek zijn enkel verstuikte.

Varus Valk Verstrate is uitgekeken op zijn vrouw Marie-Louise. Maar als een waakhond zorgt zij ervoor dat hij niet vreemd kan gaan. Haar eerste man was een schuinsmarcheerder. Dat zal haar geen tweede keer overkomen. Wat ze niet weet is dat Varus er elke avond tussenuit knijpt, na haar te hebben gehypnotiseerd. De plotse teugkeer van Philip Vroom Philips uit de koloniën zorgt ervoor dat het rustige leventje van Varus waarin hij zijn vrouw zonder problemen kon bedriegen, in gevaar komt.

De voorstelling werd met gemengde gevoelens ontvangen. De Volkskrant sprak van een 'gedateerd gedrocht' en eindigde de recensie met de merkwaardige verzuchting: "Waarom heeft een belangwekkend theatergezelschap als het Nationale Toneel in godsnaam besloten dit stuk op het repertoire te nemen? Hanny Alkema van Trouw daarentegen vond de Methode Ribadier echter de beste grote-zaalvoorstelling van het afgelopen seizoen. Zo bleek uit het jaaroverzicht van de Theatermaker.

NT het Nationale Toneel

De Meiden

van Jean Genet

Uitsluitend in Den Haag

De Meiden – Jean Genet (1954)

<i>Vertaling</i>	<i>Friso Haverkamp</i>
<i>Regie</i>	<i>Franz Marijnen</i>
<i>Decor</i>	<i>Marcos Viñals Bassols</i>
<i>Licht</i>	<i>Jan Harm Wagner</i>
<i>Kostuums</i>	<i>Iris Elströdt</i>
<i>Regie-assistentie</i>	<i>Lisa van Mansveld</i>

Met *Bien De Moor, Marie-Louise Stheins, Heike Wisse*

Première: 19 februari 2005, in Kniertje te Scheveningen

Al in 1991 maakte Franz Marijnen bij het NNT, dat toen werd geleid door Evert de Jager, een voorstelling over seksuele perversie, Bataille-Bataille. Sindsdien zijn Marijnen en de Jager over deze thematiek in gesprek gebleven. Beiden hadden het idee dat de voorstelling een opvolging verdiende, omdat het thema nog niet voldoende binnen een theatrale context was uitgediept.

Franz Marijnen koos hiervoor een tekst die hij al eens bij het Ro-theater geregisseerd had, *De Meiden* van de dichter van de Franse zelfkant Jean Genet. Vaststond dat de nieuwe voorstelling verder moest gaan, sterker, dat het geen voorstelling in de traditionele betekenis van het woord zou moeten worden, eerder een performance zoals kunstenaars als Marina Abramovich in de jaren zeventig maakten. Een gebeurtenis waarin het publiek (of beter: omstanders) heel dicht op de huid van de uitvoerders kwamen. Waarin alles *was* en niets *gespeeld* of *gefaket* werd. In Genets spel van onderdrukking en overheersing loopt het sado-masochisme als een rode draad. De actrices moesten zich dan ook met huid en haar uitleveren aan de regisseur en aan elkaar. Verder werd in overleg met de afdeling communicatie besloten dat er van tevoren bijna niets over de voorstelling naar buiten zou worden gebracht (en dit zwijgen bleek nog niet eens gemakkelijk). Het publiek moest volkomen onvoorbereid zitting nemen en deelgenoot gemaakt worden van een orgiastische sessie van geweld en seksualiteit. En zo geschiedde, een heel bijzondere theaterervaring was het gevolg. Voor haar rol van Solange kreeg Bien De Moor de Theo d'Or voor beste vrouwelijke hoofdrol van het afgelopen seizoen.

De zusjes Solange en Claire zijn in dienst bij een welgestelde mevrouw, wier minnaar door anonieme beschuldigingen in de gevangenis is beland. In een haat-liefde verhouding zijn ze aan elkaar en aan hun mevrouw geketend. Telkens als hun mevrouw het huis de rug heeft toegekeerd, wordt in het slaapvertrek door de meiden een macaber spel gespeeld. Claire verandert in mevrouw en Solange doet zich voor als haar dienstmeid. Zo kunnen zij ontsnappen aan hun bestaan van onderdrukking en afhankelijkheid. Maar de grens tussen fantasie en werkelijkheid vervaagt en het spel dat ze spelen wordt levensgevaarlijk wanneer ze besluiten hun mevrouw te vermoorden.

De voorstelling werd juichend ontvangen. "Marijnen en zijn prachtige spelers maken zo aangrijpend duidelijk hoe de intimiteit van haatliefde eruit ziet" (NRC). "Het is heftig soms, maar de verregaande, consequente encenering van Marijnen en het intense, felle spel van De Moor en Wisse dwingen veel bewondering af" (Volkskrant). "De Meiden blijft een gruwelijk intense voorstelling die doet verlangen naar frisse lucht" (De Telegraaf). "...het ritueel kreeg een heel serieuze lading, zodat ik, en vast niet ik alleen, de zaal beklemd verliet" (Trouw).

NT het Nationale Toneel

Trouw

van Joanna Murray-Smith

Trouw – Joanna Murray-Smith (1998)

<i>Vertaling</i>	<i>Judith Herzberg</i>
<i>Regie</i>	<i>Gijs de Lange</i>
<i>Decor</i>	<i>Jan Klatter</i>
<i>Licht</i>	<i>Marc Heinz</i>
<i>Kostuums</i>	<i>Leonie Polak</i>
<i>Assistentie regie</i>	<i>Marjolein Polman</i>
<i>Dramaturgie</i>	<i>Costiaan Mesu</i>

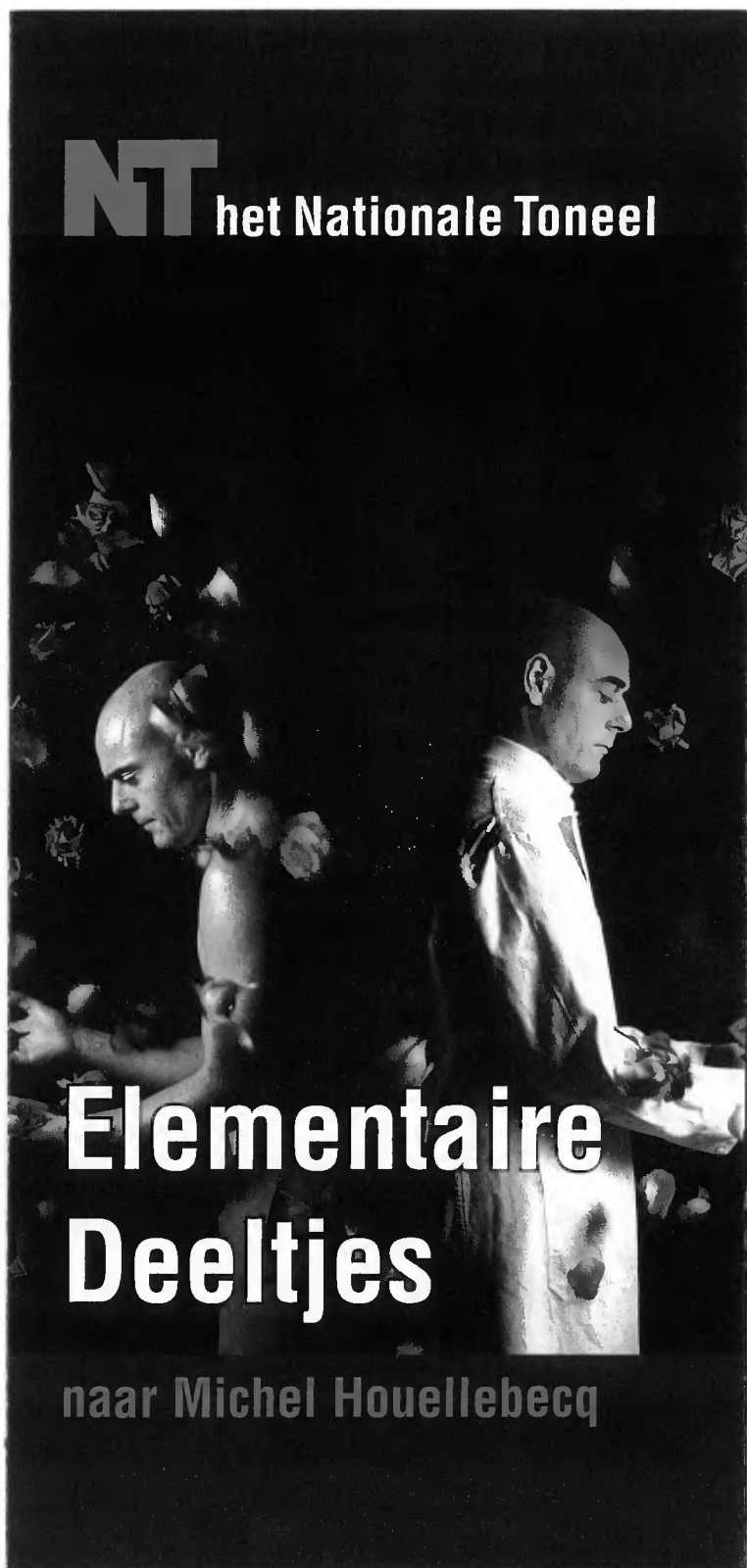
Met Anne-Wil Blankers, Bracha van Doesburgh/Katja Herbers, Nienke Römer, Edwin de Vries

Première: 5 maart 2005, Koninklijke Schouwburg, Den Haag

De in Nederland volstrekt onbekende Joanna Murray-Smith schreef met *Trouw* een van de grote internationale theaterhits van de afgelopen jaren. Zowel in Australië als Engeland en de Verenigde Staten werd dit drama over een *vrouw van een zekere leeftijd* een groot succes. Misschien niet verwonderlijk, want hoewel de vrouwen boven de vijftig de grootste consumenten van kunst zijn (lees- en theaterclubs) (...) gaan de literatuur en het toneel wel heel weinig over hen en hun wereld. Murray-Smith schreef hoe het voelt om na dertig jaar huwelijk en toewijding door je man verlaten te worden voor een jongere vrouw. In zekere zin een gedurfd stuk omdat Murray-Smith heel snel tot de kern komt en, heel bijzonder in de hedendaagse toneelliteratuur, haar personages op een open manier zichzelf laat onderzoeken. Er is geen sprake van vooringenomenheid of cynisme. Iedereen bevraagt zichzelf of de ander om iets te leren, en wij toeschouwers leren met hen. Deze anatomie van een scheiding wordt door Murray-Smith heel precies en eerlijk uitgewerkt. De voorstelling haalde de finaleplaats voor de NRC Handelsblad Publieksprijs voor het seizoen 2004-2005. Nienke Römer kreeg voor haar rol de Guido de Moorprijs van de Vrienden van het Voorhout. Na de zomerstop werd deze productie doorgespeeld. Bracha van Doesburgh nam toen de dochterrol van Katja Herbers over.

Lieve, een getalenteerde dichteres geeft haar carrière op om haar man Leo te dienen en hun dochter op te voeden. Na 32 jaar huwelijk verlaat hij haar voor een jongere vrouw. Lieve's leven wordt totaal overhoop gehaald. Dan staat de minnares van haar ex voor de deur met een verbijsterende mededeling. Wat nu?, Ze schenkt Lieve Leo terug.

De professionele ontvangst was niet best. Vooral op het stuk werd genadeloos ingehakt. De reacties van het publiek (na afloop van de voorstelling tegenover de acteurs zelf of via e-mails en brieven) waren echter overweldigend. Nog nooit werd zo vaak de tekst opgevraagd. Men was diep onder de indruk, wilde het geheel nog eens lezen. Ook de zaalbezetting was erg goed, en dat lag niet alleen aan de als altijd geweldige Anne-Wil Blankers, ook de virulente mond-op-mond reclame deed haar werk.

Elementaire Deeltjes – Michel Houellebecq (1998, 2005)

<i>Regie</i>	<i>Johan Doesburg</i>
<i>Vertaling</i>	<i>Martin de Haan</i>
<i>Bewerking</i>	<i>Sophie Kassies</i>
<i>Muziek</i>	<i>Harry de Wit</i>
<i>Decor</i>	<i>Tom Schenk</i>
<i>Kostuums</i>	<i>Dorien de Jonge</i>
<i>Licht</i>	<i>Jan Harm Wagner (i.s.m. Reinier Tweebeeke)</i>
<i>Techniek</i>	<i>Paul in het Veld</i>
<i>Regie-assistentie</i>	<i>Hendriekje de Jong</i>
<i>Stage regie</i>	<i>Domenico Mertens</i>

Met *Gonny Gaakeer, Bob Schwarze, Pieter van der Sman, Harriët Stroet, Nelleke Zitman*

Première: 19 maart 2005, Guido de Moorzaal, Den Haag

Het werk van de controversiële Franse schrijver Michel Houellebecq strijkt tegen de haren in of spreekt tot de verbeelding, een tussenweg is niet mogelijk. In zijn boeken onderzoekt hij thema's uit onze dagelijkse werkelijkheid. Zijn romans zijn een laboratorium waarin de lezer zich met de schrijver kan buigen over kwesties van deze tijd. De schrijver heeft de proefopstelling gemaakt, hij formuleert de vragen: Hoe moeten wij ons, als verstokte individualisten, verhouden tot de pijnlijke gevolgen van de desintegratie van samenlevingsverbanden? En hoe houden wij stervelingen ons staande in een wereld waarin geen god of hiernamaals is? En misschien de belangrijkste vraag, hoe kunnen wij de liefde bewaren als we opofferingsgezindheid noch vergeving kennen? Johan Doesburg wordt in zijn werk door dezelfde vragen geïnspireerd. Zijn voorstelling van *Elementaire Deeltjes* was gebaseerd op de gelijknamige roman van Houellebecq. De teksten liet hij schrijven en bewerken door zijn vaste dramaturge Sophie Kassies, gedeeltelijk naar aanleiding van improvisaties door de acteurs. Er werd gekozen voor een raamvertelling, waarin drie mensen uit het jaar 2079 terugblikken op het ontstaan van de nieuwe mens, die dan de wereld bevolkt. Deze ontstaansgeschiedenis is nauw verweven met het levensverhaal van de broers Bruno en Michel. Voor de encenering werd gekozen voor een transparante opzet, met

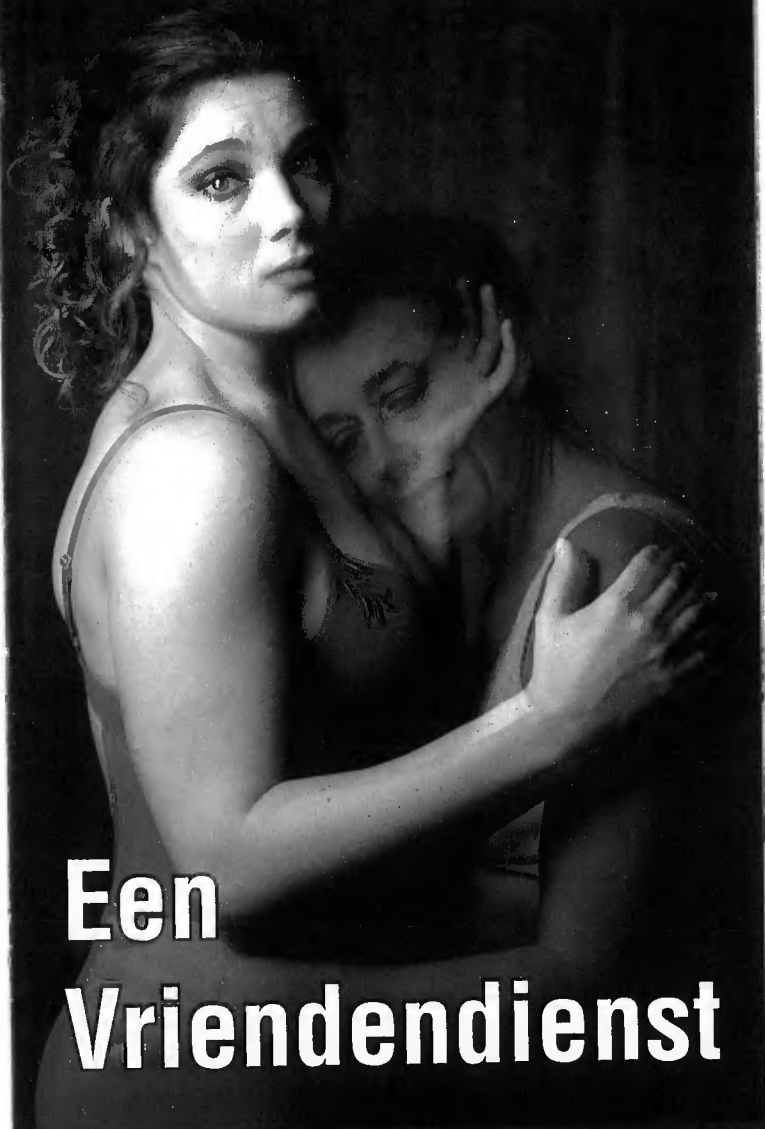
een decor van bouwsteigers en videobeelden. De gekozen vorm hield het midden tussen een presentatie van de filosofie van Houellebecq en een uitbeelding van het leed en het genot van de twee hoofdpersonages gespeeld door Bob Schwarze en Pieter van der Sman. Met de inzet van camera's, videoschermen en microfoons is getracht de juiste mix te vinden tussen beschouwelijke afstandelijkheid en intens acteerwerk. Een belangrijke rol hierin was weggelegd voor Harry de Wit die, net als de videotechnicus, op het toneel aanwezig was om zijn muziek te maken. Van deze transparante werkvorm werd ook gebruikt gemaakt door muzikant, technicus en zelfs de kleedster deel te laten nemen aan de gebeurtenissen op het toneel, waardoor het karakter van de raam-vertelling nogmaals benadrukt werd.

Voor zijn rol van Michel ontving Bob Schwarze de Arlecchino, voor beste mannelijke bijrol.

In de laatste jaren van de twintigste eeuw legt de ascetische wetenschapper Michel Djerzinski de grondslagen voor een genetische revolutie. Zijn halfbroer Bruno jakkert intussen, gedreven door een mateloze seksuele honger, het lichamelijke genot na. Met moeite houden ze zich staande in een wereld die gaandeweg aan menselijkheid heeft ingeboet. De veertig gepasseerd ontmoeten beiden, tegen alle verwachting in, opnieuw een vrouw.

Zeer mooie recensies. Voor twee recensenten van het NRC Handelsblad behoorde Elementaire Deeltjes zelfs bij de vijf beste voorstellingen van 2005. De Volkskrant sprak van een "interessante, consequent-heftige voorstelling in pakweg veertig scènes, waarbij weinig onbenut wordt gelaten." Parool: "Het is de grote verdienste van Het Nationale Toneel en regisseur Johan Doesburg dat niet alleen een theatrale vertaling is gevonden voor de seksuele uitpattingen waaraan Bruno zich overgeeft, maar dat ook de beschouwende, gen-theoretische en fysische uitwijdingen tot hun recht komen". Deze verdienste geldt natuurlijk ook bewerkster Sophie Kassies. En Bert Jansma in de Haagsche Courant stelde tenslotte: "Elementaire Deeltjes is een voorstelling die in elk geval voorgoed een veronderstelde braafheid in het repertoire van het Nationale Toneel naar het fabelrijk verwijst."

NT het Nationale Toneel

**Een
Vriendendienst**

van Alan Ayckbourn

Een Vriendendienst – Alan Ayckbourn (1994)

<i>Vertaling</i>	<i>Barbara van Kooten</i>
<i>Regie en geluidsontwerp</i>	<i>Ivar van Urk</i>
<i>Decor</i>	<i>Geert van der Velden</i>
<i>Licht</i>	<i>Gé Wegman</i>
<i>Kostuums</i>	<i>Dorien de Jonge en Iris Elströdt</i>
<i>Dramaturgie</i>	<i>Karim Ameer</i>
<i>Regie-assistentie</i>	<i>Marjolijn Tijsmans</i>

Met Peter Bolhuis, Catherine ten Bruggencate, Michel van Dousselaere, Martijn Fischer, Pauline Greidanus, Antoinette Jelgersma

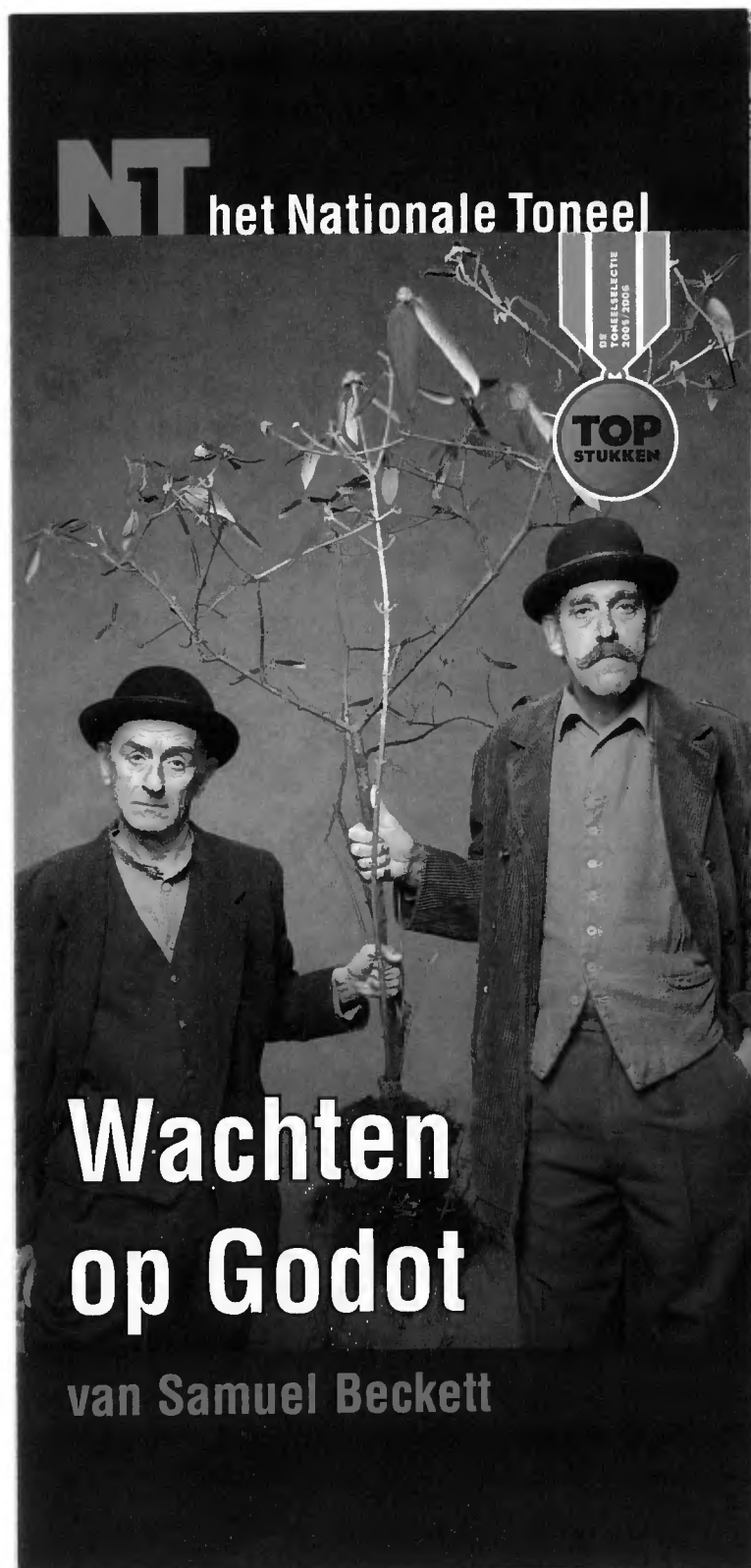
Première: 2 april 2005, Guido de Moorzaal, Den Haag

Een Vriendendienst van Alan Ayckbourn circuleerde al een aantal jaren op de burelen van dramaturgie. Een van de vele plannen die nooit tot wasdom leken te komen, want we brengen maar acht à tien producties per seizoen uit. Alles veranderde toen ook actrice Catherine ten Bruggencate aangaf dit stuk te willen doen. Dat ze een groot en geheel eigen talent voor komediespelen had, was al gebleken in de Toneelgroep Amsterdam-productie Verre Vrienden, ook van Alan Ayckbourn. Een Vriendendienst is een zogenaamd tijd-stuk, een genre waar de Engelsen sinds J.B. Priestley het patent op hebben. In een well-made play maak je grote stappen door de tijd en zo vertel je als het ware hoezeer de personages veranderen in de tussentijd. Dit procédé beheerst Ayckbourn als geen ander. Hoe technisch ingewikkeld deze exercitie ook is (denk aan Huis en Tuin, dat gelijktijdig in twee zalen werd gespeeld) Ayckbourn verliest nergens zijn greep op de psychologische waarachtigheid van zijn personages en weet er tegelijkertijd een spervuur aan grappen en komische situaties in onder te brengen. Hoe leuk ook, de repetitieperiode was niet alleen rozengeur en maneschijn. Wegens ziekte moesten twee acteurs hun rol teruggeven, maar zij werden uitstekend vervangen door Peter Bolhuis en Michel van Dousselaere.

We schrijven het jaar 2025. De jonge Haagse prostituee en strenge meesteres Phoebe wordt om een wel heel merkwaardige dienst gevraagd door een klant, de doodzieke Ries; of ze wil kennismaken van zijn testament waarin hij de twee moorden beschrijft

op zijn echtgenotes, zoals gepleegd door zijn beste vriend Gieselbert. Als dezelfde Gieselbert de hotelkamer dreigt te betreden, vlucht Phoebe de dichtstbijzijnde deur door de kamer uit. Ze betreedt een identieke suite, maar terug in de tijd, het is nu 2005. Daar ontmoet ze een nog levende Ruella, de tweede vrouw van Ries, Zal het Phoebe lukken de moord op Ruella alsnog te verijdelen?

De Volkskrant kopte met "Geestig en spannend spel met de tijd." En Kester Freriks in NRC Handelsblad werd voorgoed gewonnen voor Ayckbourn. Hij sprak van een "briljant blijspel", waarin "de spelers van het Nationale Toneel, in de regie van Ivar van Urk, uitstekend op hun plaats (zijn)."

NT

het Nationale Toneel

DE
TOPSELLECTIE
2005/2006

**TOP
STUKKEN**

Wachten op Godot

van Samuel Beckett

Wachten op Godot – Samuel Beckett (1952)

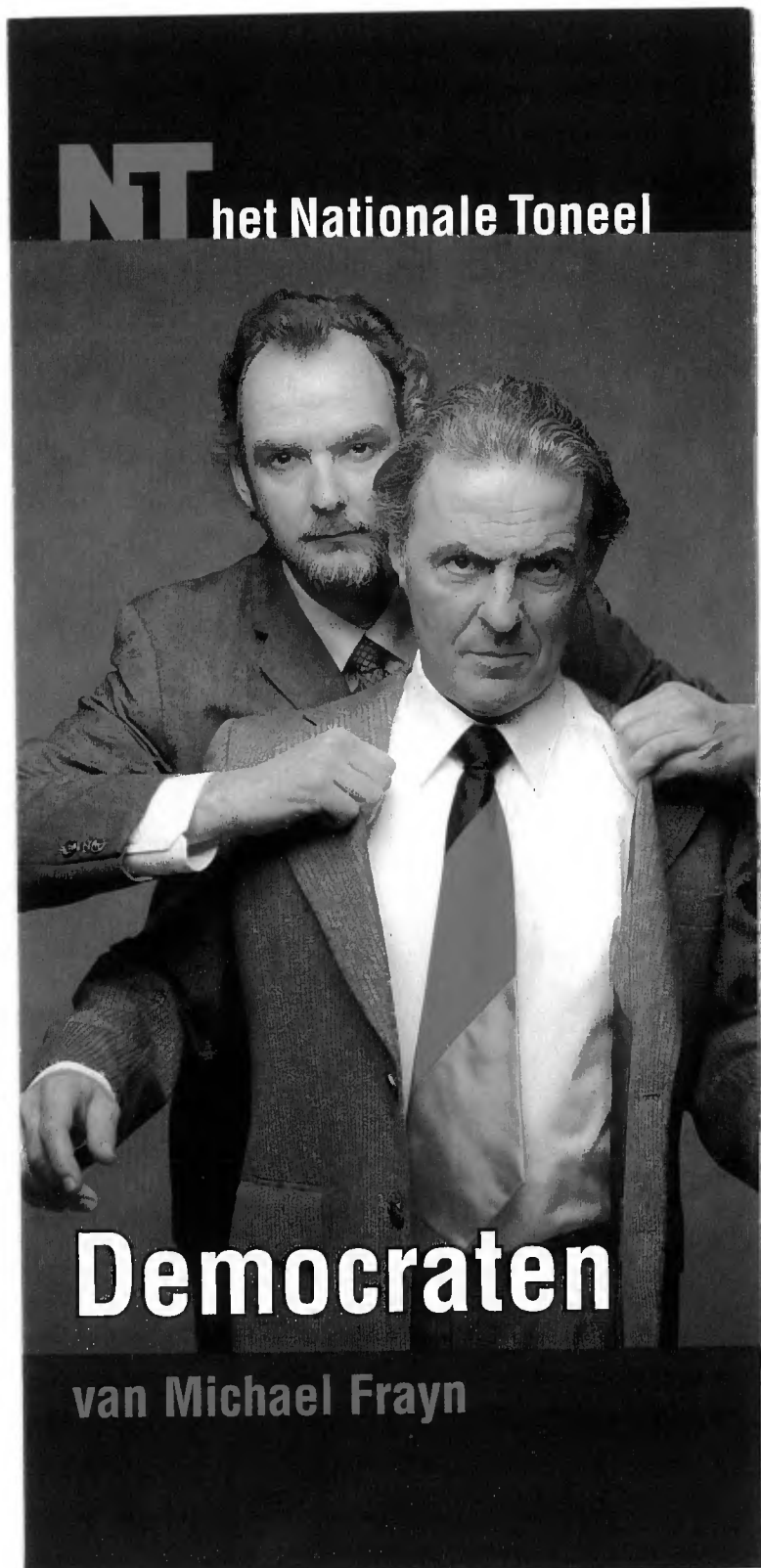
(herneming)

<i>Regie</i>	<i>Jos Thie</i>
<i>Vertaling</i>	<i>Jacoba van Velde</i>
<i>Tekstonderzoek</i>	<i>Lotte Douze en Jos Thie</i>
<i>Decor- en kostuums</i>	<i>Mirjam Grote Gansey</i>
<i>Licht</i>	<i>Jaak Van de Velde</i>
<i>Regie-assistentie</i>	<i>Ingmar van der Bie</i>

Met Peter de Jong, Karel de Rooij, Paul Röttger, Peter Tuinman, Sjoerd Warmerdam

Première: 14 september 2005, Koninklijke Schouwburg, Den Haag

Wegens groot succes werd deze jubileumproductie uit het jaar 2004 hernomen in het kader van de serie Topstukken. Nu was de voorstelling ook in het land te zien, met een iets gewijzigde bezetting. Zie voor een beschrijving van deze voorstelling het jaarverslag over 2004.

Democraten – Michael Frayn (2003)

<i>Vertaling</i>	<i>Charles den Tex</i>
<i>Regie</i>	<i>Peter de Baan</i>
<i>Toneelbeeld</i>	<i>Niek Kortekaas</i>
<i>Kostuums</i>	<i>Jacqueline Steijnen</i>
<i>Dramaturgie</i>	<i>Karim Ameer</i>
<i>Regie-assistentie</i>	<i>Arjan Schoolderman</i>

Met Dic van Duin, Flip Filz, Bert Geurkink, Esgo Heil, Michiel Nooter, Pieter van der Sman, Huub Stapel, Rik van Uffelen, Nico de Vries, Stefan de Walle

Première: 1 oktober 2005, Koninklijke Schouwburg, Den Haag

Na het succes van Kopenhagen (in Nederland in 1999 geënceneerd door het NNT), over de atoomfysici Heisenberg en Bohr, schreef de Engelse romancier, satiricus en toneelschrijver Michael Frayn opnieuw een tekst, die geworteld is in de recente Europese geschiedenis. Zijn fascinatie voor het Duitse Wirtschaftswunder en het zondagskind in de West-Duitse politiek, de socialist Willy Brandt, gaf hij vorm in een fascinerend politieke thriller-komedie Democraten. Ook hier werkt hij weer die obsessie uit die we in zijn andere werk aantreffen: hoe kunnen wij de ander kennen als wij onszelf niet kennen.

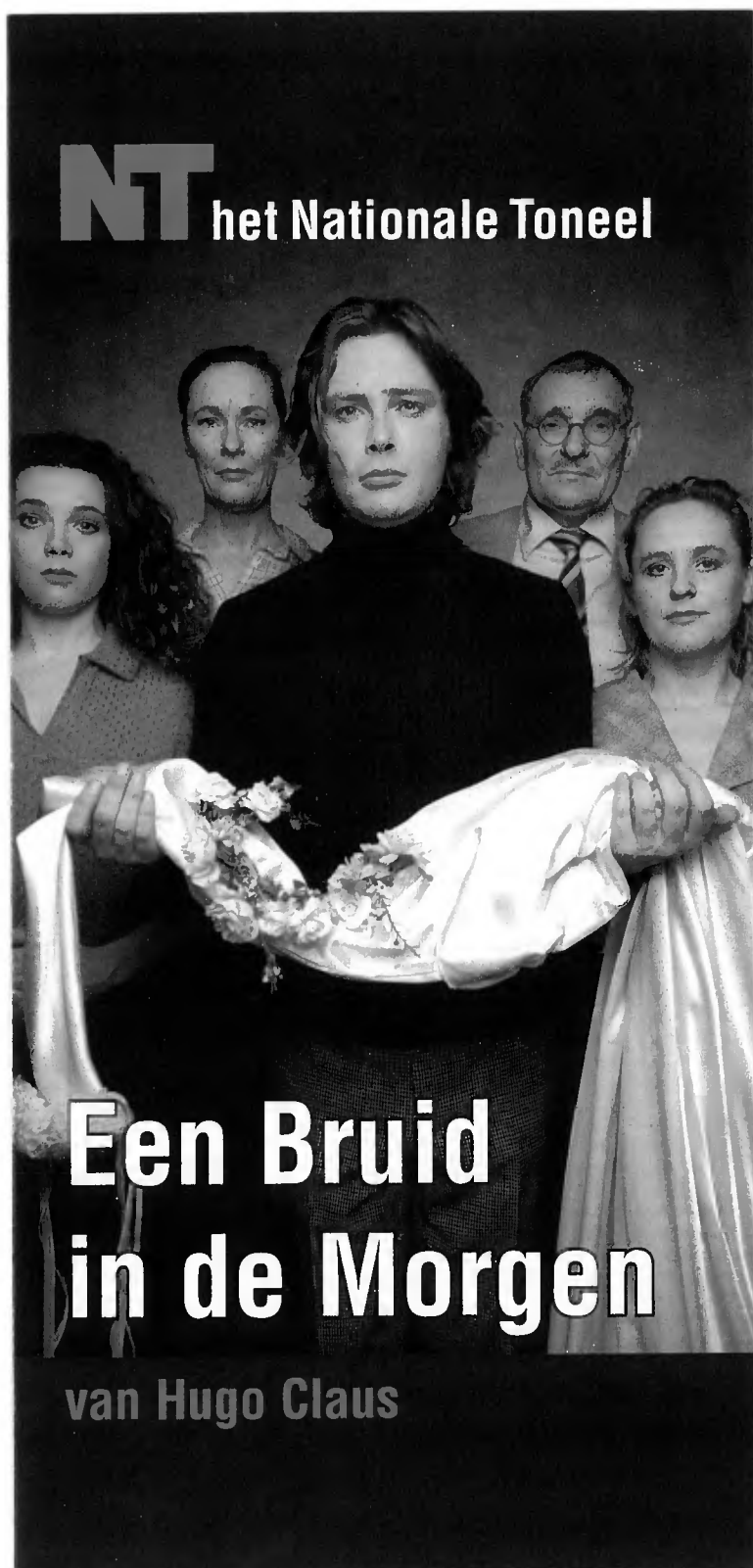
Centraal in Democraten staat de relatie tussen Willy Brandt en Günther Guillaume, een spion voor de Oost-Duitse Stasi die het tot de persoonlijk assistent van Brandt weet te schoppen. Maar anders dan Kopenhagen is Democraten geen intiem kamerspel. Integendeel, het Duitse politieke bedrijf wordt over de gehele breedte gepresenteerd. In een ware meesterproef van zijn kunnen voert Frayn zo'n twaalf personages op, die allen voldoende om handen en te zeggen hebben. Dat Peter de Baan deze productie moest regisseren stond bij voorbaat vast. Hij had met zijn politieke voorstellingen bij Sater en het Ro-theater en zijn tv series voor de VPRO (Retour Den Haag en Klem in de Draaideur), royaal blijk gegeven van zijn affiniteit met de politiek als spannend dramatisch gegeven. Voor hem is de politiek als de liefde: een arena waarin passie en verraad elkaar bij voortduring afwisselen.

Met het Binnenhof om de hoek is het Nationale Toneel ook aan zijn stand verplicht dit soort politiek theater te maken. En zoals het verleden bewijst, niet zonder succes –

De Nacht van Schmelzer en Soekarno waren theatrale gebeurtenissen met een grote weerklank bij politiek, pers en publiek.

West-Duitsland, begin jaren 70. De economie draait op volle kracht zoals in heel West Europa. In de samenleving klinkt de roep om politieke verandering. In dit klimaat rijst de ster van de charismatische politicus Willy Brandt, vredesduif, beroemd om zijn politieke balanceerkunst. Deze oud-burgemeester van West-Berlijn heeft een onbesmet blazoen als antifascistisch verzetsstrijder die de Tweede Wereldoorlog doorbracht als banneling in Noorwegen. Om Brandt heen vindt een harde machtsstrijd plaats waarin ego's botsen, idealen sneuvelen en verraad voortdurend op de loer ligt. Op dit rauwe slagveld verschijnt een onopvallende man, Günther Guillaume. Ondanks dat hij Willy Brandt doet denken aan 'een uitbater van een pornotheek', weet Guillaume zich een plek in de politieke arena te veroveren en groeit hij uit tot vertrouweling en rechterhand van Willy Brandt.

Hoewel de recensent van De Volkskrant niet overmatig positief was, prees hij de vertolker van Willy Brandt: "Stapel speelt ingetogen, ieder woord een betekenis gevend, en met een subtiele mimiek." "Democraten is veel meer dan een interessante geschiedenis", stelde Hans Oranje in Trouw. Als een blok viel hij voor voorstelling en stuk: "Hoe meesterlijk Frayn ook de indruk geeft van een historiegetrouw verslag van die hectische periode uit de jongste Duitse geschiedenis, het is nadrukkelijk zijn compositie en juist dat maakt het stuk zo boeiend: Frayn trekt je mee in de stemmingen en gevoelens, in de liefde, haat en wrok van zijn personages."

NT het Nationale Toneel

Een Bruid in de Morgen

van Hugo Claus

Een Bruid in de Morgen – Hugo Claus (1953)

<i>Regie</i>	<i>Maaïke van Langen</i>
<i>Decor</i>	<i>Andreas Freichels</i>
<i>Licht</i>	<i>Marc Heinz</i>
<i>Kostuums</i>	<i>Dorien de Jonge</i>
<i>Dramaturgie</i>	<i>Karim Ameer</i>
<i>Regie-assistentie</i>	<i>Rinze Lich</i>

Met Carola Arons, Marjon Brandsma, Pauline Greidanus, Gees Linnebank, Vincent Linthorst

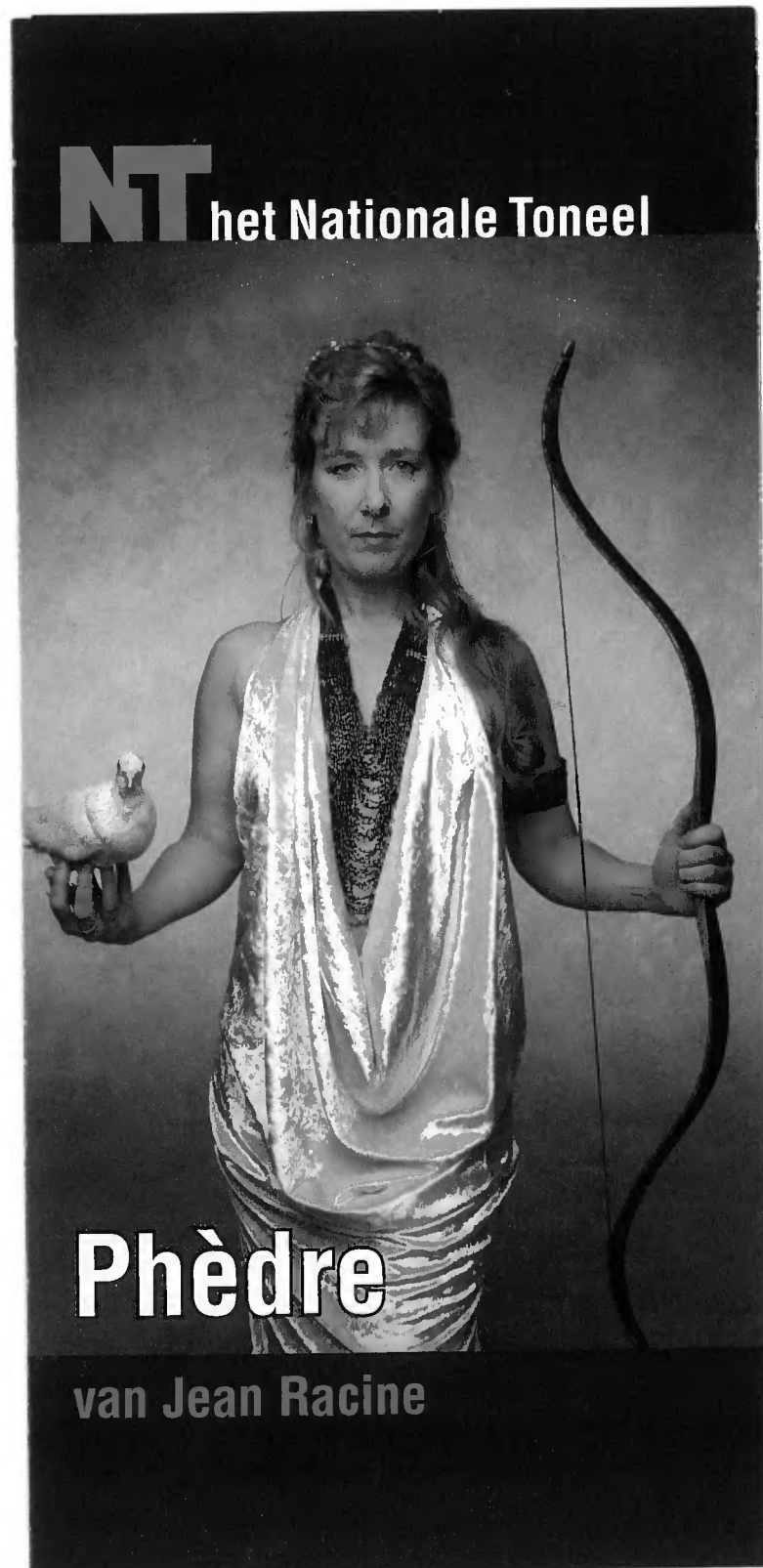
Première: 12 november 2005, Nieuwe de la Mar, Amsterdam

Een Bruid in de Morgen is het menselijke verhaal van een gezin dat worstelt met een pijnlijk verleden en een onaanvaardbaar heden. Dit toneeldebuut van de Godfather van de moderne Nederlandstalige toneelschrijfkunst was destijds zeer controversieel. Twee jaar moest hij leuren met zijn stuk, tot Ton Lutz het las en vervolgens een legendarische wereldpremière verzorgde. Er werd zeer heftig gereageerd op de (suggestie van) incestproblematiek. Hoe discreet ook behandeld, voor de goede verstaander was het duidelijk, broer en zus hadden een wel heel symbiotische relatie. Maaïke van Langen wilde het stuk voor haar productie binnenste buiten keren. Alles wat in de tekst gesuggereerd maar onder de oppervlakte verborgen blijft, met andere woorden dat wat zich in de slaapkamers off-stage afspeelt, bracht ze in het zicht van het publiek, center-stage. Dit waagstuk lukte haar, zonder dat ze de tekst geweld aan deed. De repetitieperiode was er een van grote openheid. Alle grote menselijke thema's uit het stuk - gefnuikt kunstenaarsschap, obsessieve liefde en besmettelijke zelftwijfel – kwamen aan bod, en lieverkoekjes werden niet gebakken, iedereen moest zich op een heel persoonlijke manier uitleveren aan het stuk. Het was daarom zo jammer dat Marie-Louise Stheins wegens ziekte haar rol na een paar weken repeteren moest teruggeven. Maar er werd een zeer goede vervangster gevonden in Marjon Brandsma. Dit betekende wel dat de première met twee weken moest worden uitgesteld.

De familie Pattini heeft ooit betere dagen gekend, maar is sinds lang aan lagerwal geraakt. Vader Henri was een veelbelovende componist, maar het concertstuk waar hij

al jaren aan werkt wil maar niet afkomen. Het gezin kan amper rondkomen van de uitkering die moeder Madeleine ontvangt. Hun kinderen Thomas en Andrea hebben zich teruggetrokken in een liefde voor elkaar, die moeder meer en meer verontrust. Op haar aandringen komt nicht Hilda logeren. Dit drijft de toch al wankelende verhoudingen verder op het spits. Hilda heeft met instemming van zijn moeder haar zinnen gezet op Thomas. Andrea wil per se voorkomen dat zij en haar broer worden gescheiden.

Overwegend mooie recensies. Met als hoogtepunt Trouw: "Maar dan de vrouwen; wat een schitterend acteren. Ik kan de erepalm niet aan één geven zonder de andere twee zwaar tekort te doen. Marjon Brandsma, de moeder: op een fascinerende manier laat ze de haat, de liefde, de wanhoop en de intense radeloosheid aan het slot, aan ons zien. Wat een vrouw, die Madeleine Pattini, elke gram een Vlaamse moeder, iemand die zo de schaamte voorbij is dat je de tranen in de ogen springen. Pauline Greidanus speelt Andrea. Ze doet dat, net als Brandsma trouwens in haar rol, met zó veel intelligente afstandelijkheid en ziekelijke betrokkenheid, dat het drama, veel sterker dan wanneer je de naakte van Claus leest, in al je poriën doordringt. Carola Arons als nicht Hilda is de kroon op Van Langens werk. Niks stijve trut of vroeg-oud kostschoolmeisje: een vrouw die gevaarlijk dicht bij de veertig zit en vecht voor de laatste strohalm geluk, tot de laatste druppel."

NT het Nationale Toneel

Phèdre

van Jean Racine

Phèdre – Jean Racine (1677)

<i>Vertaling</i>	<i>Laurens Spoor</i>
<i>Regie</i>	<i>Johan Doesburg</i>
<i>Assistentie regie</i>	<i>Marjolein Polman</i>
<i>Decor</i>	<i>Tom Schenk</i>
<i>Licht</i>	<i>Reinier Tweebeeke</i>
<i>Kostuums</i>	<i>Rien Bekkers</i>
<i>Muziek</i>	<i>Harry de Wit</i>
<i>Dramaturgie</i>	<i>Karim Ameer en Costiaan Mesu</i>

Met Rudolf Lucieer, Celia Nufaar, Ariane Schluter, Michel Sluysmans, Jaap Spijkers, Anniek Pfeifer, Donna Vrijhof

Première: 26 november 2005, Koninklijke Schouwburg, Den Haag

Phèdre zou het eerste deel uit het klassieke tweeluik worden waar artistiek leider Johan Doesburg dit seizoen zich mee bezig gaat houden. Naast de verbluffende retorica van Phèdre (en Oresteia) was er het centrale probleem van de eer en bloedwraak waar Doesburg in deze encenseringen het accent op wil leggen. Voor velen van ons misschien archaische begrippen, zijn het in de multiculturele samenleving in opbouw weer termen geworden die opgeld doen. Doesburg verwoordde het zo: "Wat betekent eer in onze maatschappij-in-verwarring? Het begrip zingt overal rond. Ik heb een tijdje het woord eer geturfd in de kranten: de bouwwereld heeft zijn erecode, de Japanse keizer tast China en Korea in hun eer aan door een of ander oorlogsmonument te bezoeken en islamitische meisjes laten een hersteloperatie uitvoeren om hun eer veilig te stellen."

Phèdre vertelt het verhaal van een vrouw die blootgesteld wordt aan een grote, maar verboden liefde voor haar stiefzoon Hippolytus. Koste wat kost moet voorkomen worden dat ze zich tot deze liefde bekent, laat staan dat deze liefde ooit openbaar gemaakt kan worden. Wanneer dat toch gebeurt, en haar eer en die van haar man dus in het geding zijn, zijn de gevolgen nauwelijks te overzien. Alles moet met de mantel van de haat bedekt worden. Deze Franse classicistische tekst uit de zeventiende eeuw was subliem vertaald door Laurens Spoor, die ook veelvuldig aanwezig was bij de repetities en ons voedde met zijn kennis, met name terzake tekst en Racine.

Phèdre wordt verteerd door een allesverzengende hartstocht voor haar stiefzoon Hippolytus. Ze beseft maar al te goed dat haar passie taboe is. Als ze desondanks haar liefde aan Hippolytus bekent, wijst hij haar af. Hippolytus op zijn beurt is verliefd op de krijgsgevangen prinses Aricia. Met de plotselinge terugkeer van Phèdre's doodgewaande man, Theseus, komt de situatie verder op scherp te staan.

“Schluter en Nufaar schitterend duo”, kopte de Volkskrant. En NRC Handelsblad: “Ariane Schluter brengt Phèdre hartstocht en licht.” Ook Wijbrand Schaap voor de GPD was lyrisch: “een voorstelling die een schoolvoorbeeld is van hartverscheurend mooi tragediespel en actueel theater.” Even daarvoor constateerde hij al: “De kostuums, ontworpen door Rien Bekkers, zijn effectief, soepel en ontworpen in een geest die precies past bij de voorstelling. De vertolking, tenslotte, is bijna ongeëvenaard. Jean Racine schreef klassieke alexandrijnen, en Laurens Spoor vertaalde deze zesmaal ‘Ta-taa’ per regel even gracieus als het Franse origineel. Nergens dreunt het: het ritme van de taal geeft juist een prachtige hartslag mee aan de voorstelling die krap twee uur duurt. Dat, samen met de vondst om de personages bij sommige monologen als rocksterren naar een microfoon te laten grijpen, geeft de voorstelling de allure van een popconcert.” Voor hem behoort deze voorstelling tot “het beste dat in jaren te zien is geweest.”

Hear, hear.

2b Nominaties en prijzen

Voor haar rol van Solange in De Meiden kreeg Bien De Moor de Theo d'Or voor beste vrouwelijke hoofdrol van het afgelopen seizoen.

Voor zijn rol van Michel in Elementaire Deeltjes ontving Bob Schwarze de Arlecchino, voor beste mannelijke bijrol.

Voor haar rol van Claudia in Trouw ontving Nienke Römer de Guido de Moorprijs van de Vrienden van het Voorhout.

Trouw werd genomineerd voor de NRC Toneelpublieksprijs.

2c Communicatie en Marketing

Wat betreft bezoekerscijfers was 2005 een goed jaar voor de Afdeling Communicatie & Marketing (C&M), met het recordaantal van 135.000 bezoekers.

Per 15 augustus werd een start gemaakt met een nieuw Hoofd, Elvire Wagener (voorheen werkzaam als programmeur bij de KS), en een nieuwe medewerker die de contacten met de theaters als kerntaak heeft. De nieuwe samenstelling heeft een betere afstemming van taken mogelijk gemaakt, gebaseerd op de kracht en expertise van de drie ervaren mensen (Perkyn Spiekerman/Mark Walter; en Lejo De Hingh voor Educatie) en de nieuwe jonge medewerker (Anouk Goorman).

Meer dan voorheen is het mogelijk om theaters, doelgroepen en pers krachtig en op maat te benaderen. Dit laatste is broodnodig in een tijd waarin de pers en media onder grote druk staan. Heel duidelijk is merkbaar dat kunstredacteurs bij de schrijvende pers, radio en televisie steeds minder ruimte wordt gegund om met kennis van zaken op de inhoudelijke kant van toneel in te gaan. Het Nationale Toneel weet deze bedreiging nog redelijk het hoofd te bieden door zijn prominente plaats in het bestel en door de expertise van de medewerker die belast is met de perscontacten. Er is in de afgelopen jaren een buitengewoon goed netwerk en duurzame relaties opgebouwd waar het maximale uit wordt gehaald. De kaalslag is echter vooral in Den Haag merkbaar. Sinds de opheffing van de Haagsche Courant ondervinden we hinder van het wegvallen van een directe link naar (een deel van) ons Haagse publiek. De opvolger, Algemeen Dagblad/Haagsche Courant heeft qua aandacht voor kunst in het algemeen en toneel in het bijzonder deze aderlating kwantitatief noch kwalitatief goed kunnen maken. Een gesprek van de marketinghoofden van Haagse culturele instellingen met de hoofdredacteur heeft op dit punt een lichte verbetering bewerkstelligd. De enorme verbreding en intensivering van internetgebruik is evident. De verschuiving naar internet en websites als informatiebron is zichtbaar bij de media die hun uitingen intensief en actueel met websites ondersteunen en bij ons (potentiële) publiek. De afgelopen vijf jaar verdubbelde het aantal bezoekers van de NT-website ieder jaar. Deze trend maakt het absoluut noodzakelijk om onze website(programmatuur) bij voortduring te blijven updaten .

Naast de essentiële intensieve samenwerking met de Koninklijke Schouwburg (en het benutten van de databestanden die haar ter beschikking staan) zullen we voor

Den Haag nieuwe wegen moeten vinden naar het publiek. Een goed voorbeeld hiervan is de Royal Culture Club. Onder deze naam hebben twee jonge ondernemers, met inhoudelijke en praktische steun van de KS en het NT, in het najaar van 2005 in korte tijd een succesvolle nieuwe groep geïnteresseerden gemobiliseerd. Met de samenstelling van een aantrekkelijk totaalprogramma en met behulp van de snelle, directe communicatiemiddelen van deze tijd (email/eflyers/weblog) lokten de twee bestuursleden een nieuw publiek de zaal in. Een onverwacht grote groep jonge Haagse ondernemers en Tweede Kamermedewerkers werd zo verleid om Democraten en Phèdre te bezoeken. Beide bijeenkomsten werden afgesloten met een wederzijds gewaardeerde ontmoeting van bezoekers en acteurs in de artiestenfoyer van de KS. Sinds medio oktober 2005 is Michael Vogel voor zes maanden op halftime-basis toegevoegd aan de afdeling, met het oog op het grote locatieproject Oresteia dat in maart 2006 van start gaat. De 36 voorstellingen met een capaciteit van 250 stoelen behoeven extra marketinginspanningen die binnen de compacte bezetting van de afdeling niet mogelijk is.

Ten aanzien van de voorstellingen die in 2005 werden uitgebracht kan nog het volgende worden opgemerkt.

In de grote zaal waren De Methode Ribadier, Trouw, de reprise van Wachten op Godot en Een Bruid in de Morgen grote publiekssuccessen. Democraten kreeg op voorhand opvallend veel pers- en media-aandacht, die zich echter niet terugvertaalde in de hoge bezoekerscijfers die we voor deze productie mochten verwachten.

Voor de reprise van Wachten op Godot – te zien in tien schouwburgen in series van vier voorstellingen – werd een flinke inspanning geleverd om het nieuwe fenomeen Topstukken een goede start te bezorgen. Dankzij intensieve samenwerking met de schouwburgen lukte het om de laat opgestarte publiciteitscampagne alsnog de tot nu toe hoogste bezoekerscijfers van de vier deelnemende producties te bezorgen.

De bijbehorende randprogrammering bestond uit inleidingen door regisseur Jos Thie en acteur Peter Tuinman.

Phèdre werd goed ontvangen in de pers, waarbij met name hoofdrolspeelster Ariane Schluter werd geprezen. Dit bood de afdeling de mogelijkheid om in samenwerking met de betreffende theaters extra inspanningen te verrichten om meer publiek te trekken. De inleiding en het tekstboekje, die bij deze voorstelling werden aangeboden, vonden gretig aftrek.

De drie voorstellingen die niet in de grote zaal speelden: Een Vriendendienst, Elementaire Deeltjes (beiden middenzaalproducties, bij ons in de Guido de Moor) en De Meiden (kleine zaal, uitsluitend in Kniertje) werden alle drie buitengewoon goed bezocht, daarbij waarschijnlijk geholpen door de (zeer) mooie recensies. Bij Elementaire Deeltjes werden in samenwerking met NRC Handelsblad en Maison Descartes twee zeer druk bezochte themamiddagen georganiseerd in Amsterdam (Theater Bellevue) en Den Haag (Guido de Moorzaal).

2d Nationale Toneel Tribune Onderwijsactiviteiten 2004

Negen voorstellingen speelde het Nationale Toneel in 2005, waarvan er een aantal op voorhand al populair was bij docenten uit het voortgezet onderwijs.

“Wachten op Godot” van Samuel Beckett, “Phèdre” van Racine en “Een Bruid in de Morgen” van Hugo Claus stonden hoog op de verlanglijst om samen met leerlingen te bezoeken.

Maar allereerst waren er in de eerste helft van het jaar de komedies “De Methode Ribadier” van George Feydeau en “Een Vriendendienst” van Alan Ayckbourn. Rondom deze voorstellingen organiseerde NTTribune verschillende Theaterlesprojecten en maakte op de website Nederland.Theaterland projectensites (www.theaterland.nl/projecten).

Leerlingen uit het voortgezet onderwijs die deze voorstellingen bezochten (vaak voorafgegaan door een Theaterlesproject) amuseerden zich kostelijk en waren verrast dat toneel niet “stoffig en zwaar” maar ook “leuk en om te lachen” kan zijn.

“Trouw” van Joanna Murray Smith was minder populair en werd vanuit het onderwijs niet of nauwelijks bezocht. “De Meiden” van Genet en Elementaire Deeltjes” van Houellebecq werden bezocht door kleine groepjes, met name in toneel geïnteresseerde, jongeren uit de bovenbouw VWO en studenten uit het HBO. Zij waren zeer onder de indruk van deze bijzondere ensceneringen.

Het zwaartepunt voor de activiteiten NTTribune Educatie lag in de tweede helft van 2005. Rondom “Wachten op Godot” (onderdeel van Topstukken en in series van vier dagen te zien in tien grote steden in Nederland), “Phèdre” en “Een Bruid in de Morgen” bood NTTribune landelijk uitgebreide Theaterlesprojecten aan. Deze projecten vonden veelal plaats in theaters in de steden waar de voorstellingen te zien waren en een aantal op scholen in deze steden.

De voorstellingen werden door docenten en groepen leerlingen in alle steden zeer goed bezocht. Er waren veel aanvragen voor kaartjes voor de voorstellingen “Wachten op Godot” en “Phèdre”. Vooral bij docenten Frans en docenten Klassieke Talen bleek een bezoek met een groep leerlingen aan deze twee succesvolle producties van het Nationale Toneel zeer populair. Tot grote vreugde van de acteurs uit Godot die het

heerlijk vonden reacties van de jongeren uit de zaal te horen op het door hen geboden “komische” spel.

Bij “Phèdre”, voor jongeren toch een “moeilijke” voorstelling, zaten in elke voorstelling in Den Haag en in het land heel veel leerlingen, met als hoogtepunt een van de voorstellingen in Utrecht waar er bijna 300 aanwezig waren. Ondanks het lastige taalgebruik vonden de meesten het een mooie voorstelling, werd er met aandacht gekeken en was er veel lof voor de acteerprestaties en de vormgeving.

In een groot aantal gevallen werd het bezoek aan de voorstelling vooraf gegaan door een Theaterlesproject en/of voorbereid door de docenten zelf, met behulp van de door NTTribune ontwikkelde projectsites van Nederland Theaterland en de Digitale Informatiemap.

Tevens vonden ruim 300 tekstboekjes van Phèdre hun weg naar docenten en leerlingen zodat zij zich intensief konden voorbereiden op de voorstelling.

In samenwerking met HOVO (Hoger Onderwijs Voor Ouderen) van de Haagse Hogeschool, het Nationale Toneel, Alliance Française en de Koninklijke Schouwburg werd er een cursus ontwikkeld rondom “Phèdre”. Ongeveer twintig deelnemers volgen de zes cursusmiddagen gegeven door kenners van de Franse (toneel)literatuur. Ook werden er bijdragen geleverd door Laurens Spoor (die tekende voor de vertaling), Johan Doesburg (regisseur van Phèdre), Oscar Wibaut (directeur van de Koninklijke Schouwburg) en NTTribune.

Na de zes bijeenkomsten bezochten de cursisten de voorstelling in de Koninklijke Schouwburg. De landelijke voorstelling van “Een Bruid in de Morgen” werd door docenten Nederlands met hun leerlingen bezocht, zij het minder massaal.

In november organiseerde NTTribune de traditionele Docenteninformatieavond, die mede in het teken stond van “Phèdre”. Deelnemende docenten én NT-Ambassadeurs kregen, behalve een uitstekende maaltijd, een inleiding op de voorstelling door regisseur Johan Doesburg. Daarna bezochten zij de try-out in de zaal van de Koninklijke Schouwburg. Tijdens de avond meldden zich een aantal nieuwe NT-Ambassadeurs aan.

NT-Ambassadeurs zijn jongeren die voorstellingen van het NT bezoeken om deze daarna onder de aandacht te brengen van andere leerlingen en docenten bij hen op school.

Zij kunnen daarbij gebruikmaken van materiaal en expertise van het Nationale Toneel.

De Digitale Informatiemappen, zoals die rondom de voorstellingen gemaakt worden, zijn te vinden op www.nationaletoneel.nl/tribune, de Tribune-website en door docenten eenvoudig te downloaden of uit te printen.

Nationale Toneel Tribune Nieuws (NTTN) is een nieuwsbrief die geregeld per e-mail gezonden wordt naar contactdocenten in het gehele land. Het adressenbestand voor NTTN is verder gegroeid.

Docenten en geïnteresseerden krijgen directe en zeer actuele informatie over alle voorstellingen en activiteiten van het Nationale Toneel en NTTribune. Iedereen is zeer te spreken over de bovengenoemde internet- en mailactiviteiten van NTTribune.

De samenwerking tussen de verschillende educatieve diensten (Edu's) van de grote repertoiregezelschappen wordt door allen zeer gewaardeerd en intensief gecontinueerd. We zien elkaar niet als concurrenten, maar als collega's, die hetzelfde doel nastreven en kunnen leren van elkaar. Er zijn geregeld bijeenkomsten om plannen en ideeën uit te wisselen, knelpunten te bespreken en zo mogelijk verdere samenwerkingsverbanden op te zetten.

Gezamenlijke activiteiten zoals presentaties op congressen, de Publiciteitsbeurs, de Dag van de Literatuur en natuurlijk de website Nederland Theaterland zijn goede resultaten van intensief contact met elkaar. In 2005 is er door de Edu's een samenwerkingverband aangegaan met Stichting Lezen, hetgeen gaat resulteren in een aantal projectensites over voorstellingen gebaseerd op Nederlandse of Friese literatuur.

3. Personeel en organisatie

3a Algemeen

Personeelszaken

In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan het personeels- en arbobeleid bij het Nationale Toneel.

Personeelsbeleid

- Functioneringsgesprekken

In december zijn met de meeste werknemers de jaarlijkse functioneringsgesprekken gevoerd door de direct leidinggevenden.

- Opleidingen

De bedrijfshulpverleners van het Nationale Toneel hebben deelgenomen aan de jaarlijkse herhalingscursus BHV. In het kader van de invoering van de preventiemedewerker is een cursus arbocoördinator gevolgd. Op het kostuumatelier hebben werknemers deelgenomen aan een moulagecursus. In het kader van de vele wijzigingen met betrekking tot de belastingwetgeving c.a. in 2006 zijn er op dit vakgebied cursussen 'actualiteiten loonheffing' en 'het loonstrookje' gevolgd. Voor de cursus actualiteiten loonheffing en arbocoördinator heeft het Nationale Toneel een bijdrage ontvangen van het Scholingsfonds voor Kunst en Cultuur.

Diverse werknemers volgen regelmatig vakgerichte seminars.

- Leeftijdsbewust personeelsbeleid

Het Nationale Toneel neemt als pilotorganisatie deel aan het project Leeftijdsbewust personeelsbeleid, "Life on Stage". Het doel van het project is het zo lang mogelijk vitaal, gemotiveerd en inzetbaar houden van werknemers in elke levensfase en leeftijd. Het project is een initiatief van VNT en FNV-Kiem en hiervoor ontvangen zij een ESF-subsidie. De uitwerking van het project is uitbesteed aan Raijmakers en Hofmeester adviseurs in Cultuur. Raijmakers en Hofmeester ondersteunt het Nationale Toneel onder andere bij het opzetten van een opleidingsbeleid.

- Personeelsmutaties

1 Artistieke medewerkers

1.1 Acteurs

Binnen het vaste ensemble is het dienstverband met Catherine ten Bruggencate beëindigd. In september is Anniek Pheifer voor onbepaalde tijd aangetrokken; het aantal vaste acteurs in het ensemble is hierdoor gelijk gebleven. Ook in 2005 werden voor de diverse producties gastacteurs aangetrokken.

1.2 Dramaturgie

Op deze afdeling heeft een personeelwisseling plaatsgevonden; Annelore Kodde heeft de overstap gemaakt naar een ander gezelschap. Na een succesvolle sollicitatieprocedure is Hannah Roelofs aangetrokken.

1.3 Staf

In maart 2005 is Maria Uitdehaag als seniorbeleidsmedewerker aangetrokken. Zij adviseert onder andere de directie over repertoire en ontwikkeling van artistieke plannen. Verder neemt de seniorbeleidsmedewerker deel aan het artistieke overleg met de directie en de afdeling dramaturgie.

2 Secretariaat

2.1 Communicatie en Marketing / Educatie

Op deze afdeling hebben zich in 2005 een aantal wisselingen voorgedaan. In augustus is Elvire Wagener als nieuw afdelingshoofd aangetrokken, tevens is Anouk Goorman als nieuwe medewerker marketing & communicatie begonnen. De afdeling bestaat momenteel uit een leidinggevende en vier medewerkers, daarnaast is Michael Vogel als tijdelijk medewerker marketing aangetrokken voor de productie Oresteia.

3 Uitvoerend personeel

3.1 Techniek

Het blijft onmogelijk om met de vaste ploeg inspiciënten alle voorstellingen te bouwen en het licht & geluid te verzorgen. Om de drukte in piekperiodes op te vangen wordt gebruik gemaakt van ervaren freelancers en uitzendkrachten.

4 Stagiaires

Het Nationale Toneel biedt regelmatig een stageplaats aan studenten. In 2005 hebben er studenten stage gelopen bij diverse voorstellingen (spel, regie, regie-assistentie) en op de volgende afdelingen: Techniek, Decorontwerp, Dramaturgie, Educatie en Kostuumatelier.

Arbobeleid

Het aantal ziekmeldingen was in 2005 hoger dan in 2004, dit vertaalt zich in een ziekmeldingpercentage van 0,77 % (in 2004 was dit 0,57%). Het ziekteverzuimpercentage over 2005 was 4.8 % (in 2004 was dit 4.1 %). Het aantal langdurig zieken is ten opzichte van 2004 vrijwel gelijk gebleven, de verhoging in het verzuimpercentage wordt voornamelijk veroorzaakt door kort ziekteverzuim.

3b Ondernemingsraad

De samenstelling van de ondernemingsraad in het verslagjaar is:

Jeroen Feelders	(tweede inspicieent)
Lejo De Hingh	(educatief medewerker)
Vincent Linthorst	(acteur)
Hans Mooij	(tweede inspicieent)
Mark Walter	(afdeling communicatie en marketing)

3c Medewerkers 2005

Algemeen directeur

Evert de Jager

Artistiek directeur

Johan Doesburg

Senior beleidsmedewerker

Maria Uitdehaag

Spelers

Carola Arons, Nettie Blanken, Anne-Wil Blankers, Peter Bolhuis, Marjon Brandsma, Catherine ten Bruggencate, Carine Crutzen, Bracha van Doesburgh, Michel van Dousselaere, Dic van Duin, Martijn Fischer, Gonny Gaakeer, Pauline Greidanus, Bert Geurkink, Flip Filz, Jochum ten Haaf, Mijs Heesen, Esgo Heil, Katja Herbers, Hans Hoes, Antoinette Jelgersma, Peter de Jong, Manouskha Kraal, Hans Leendertse, Rinze Lich, Gees Linnebank, Vincent Linthorst, Rudolf Lucieer, Bien de Moor, Michel Nooter, Celia Nufaar, Anniek Pheifer, Theo Pont, Mark Rietman, Karel de Rooij, Paul Röttger, Nienke Römer, Ariane Schluter, Michel Sluysmans, Gijs Scholten van Aschat, Bob Schwarze, Pieter van der Sman, Jaap Spijkers, Jeroen Spitzenberger, Huub Stapel, Marie-Louise Stheins, Harriet Stroet, Peter Tuinman, Rik van Uffelen, Dries Vanhegen, Edwin de Vries, Nico de Vries, Donna Vrijhof, Stefan de Walle, Sjoerd Warmerdam, Heike Wisse, Harry de Wit, Nelleke Zitman

Regisseurs

Peter de Baan, Johan Doesburg, Gijs de Lange, Maaïke van Langen, Franz Marijnen, Frans Strijards, Jos Thie, Ivar van Urk
Stagiaires; Susanne Kennedy, Domenico Mertens

Vertalers/bewerkers

Friso Haverkamp, Judith Herzberg, Sophie Kassies, Barbara van Kooten, Laurens Spoor, Charles de Tex, Jacoba van der Velde

Dramaturgen

Karim Ameur, Sophie Kassies, Annelore Kodde, Hannah Roelofs,

Assistent dramaturg: Costiaan Mesu

Stagiaire: Judith Blankenberg, Kiki Rosingh

Regie-assistenten

Ingmar van der Bie, Hendriekje de Jong, Rinze Lich, Lisa van Mansvelt, Marjolein

Polman, Arjan Schoolderman, Marjolijn Tijsmans, Marianne Verhoork

Stagiaire: Rodney Verhoeven

Souffleur

Hendriekje de Jong

Decorontwerpers

Andreas Freichels, Paul Gallis, Mirjam Grote Gansey, Herbert Janse, Jan Klatter, Niek

Kortekaas, Tom Schenk, Geert van der Velden, Marcos Viñals Bassols

Stagiaire: Willem Scholten

Kostuumontwerpers

Rien Bekkers, Arno Bremers, Willemeijn van Brussel, Iris Elstrodt, Mirjam Grote

Gansey, Dorien de Jonge, Leonie Polak, Jacqueline Steijlen

Lichtontwerpers

Marc Heinz, Niek Kortekaas, Reier Pos, Reinier Tweebeeke, Jaak van de Velde, Jan

Harm Wagner, Gé Wegman

Muziek

Harry de Wit, Alain van Zeveren

Fotografen

Deen van Meer, Susanne Middelberg, Pan Sok, Leo van Velzen

Casting-adviezen

Kemna Casting: Job Gosschalk, Marc van Bree

Voorstellingsverkoop

Impresariaat Jacques Senf

Hoofd Technische dienst

Lex Caboort

1° Inspiciënten

Lex Boere, Vincent Kok, Joop Spies, Paul in 't Veld

Inspiciënten

Carel Bekkering, Joris Engering, Jeroen Feelders, Rene Frankhuizen, Geert Jan de Groot, Marcel Lugtenborg, Arjan Kruidhof, Gerrit Maronier, Hans Mooij, Hans Spinnler, Lukas Tulkens, Ray Vaessen, Ruud de Vos, Joris Visee, Jan Harm Wagner, Paul van der Zouwe

Stagiaires: Femke van Kuijk, Jordy Stuurman

Productieleiders

Monique Koppers, Freek Kramer

Medewerker productie en tourneebegeleiding

Mirjam Overdevest

Communicatie, Marketing en Educatieve Dienst/Tribune

Willemijn de Boer, Lejo De Hingh, Arne Deen, Perkyn Spiekerman, *Anna Sterk, Marianne Verhoork, Michael Vogel, *Elvire Wagener, Mark Walter

Stagiaire: Anne Chlosta

Secretariaat

Marianne Hilkhuijsen, Richard van der Keur, Joke Pronk

Financiën en Personeel

*Ronald Boogaard, Anna-Belle de Haan, Daan Oppenhuizen, Aruna Ramdjanamsingh

Stagiair: Roel Gardien

Decoratelier

*Hans Rompa, Ronald van Rijn, Arjen Schoneveld, Koos 's-Gravendijk

Schilderwerk

Prosman Decors: Rob Prosman

Hoofd kap, grime en kostuumateliers

Iris Elströdt

Kap- en grime-atelier

Birgit van Dijk, Marike Hoogveld, Frederique Nuhaan, Günter Reifenrath, Dagmar Zuiderbaan, Manon Zuiderbaan

Kostuumatelier

Amanda van Marion, Peter van der Meer, Natascha van Veen, Daan Wieman
Stagiaires: Priscilla Klop, Wendela van der Zee

Kleed(st)ers

Marijne Addink, Anne van Es, Kiswati van Keulen, Joke Zweedijk

Huisinspiciënten

Piet Meijboom, Angelique Miedema

Foyer

George Gertenaar sr.†, Helena Moggre,

Zaalwacht

Edd Schouten, Sanne Fennema

Bar

Noura van der Berg, Sanne Fennema

Huismeester

Martin Brinckman

Overige

Leontien Bekkema, Woedy Woet, Leendert Scheel

* = afdelingshoofd

4. Samenstelling Bestuur

In het verslagjaar 2005 was het bestuur als volgt samengesteld:

- Mevrouw J. van Nieuwenhoven, (voorzitter)
Gedeputeerde provincie Zuid-Holland
- De heer mr. G.J.C. van Engelen, (penningmeester)
oud regiodirecteur ABN Amrobank
- De heer drs. G.H.O. van Maanen,
secretaris-generaal Ministerie van Verkeer en Waterstaat
- De heer mr. P.G.A. Noordanus,
voorzitter Raad van Bestuur AM NV
- Mevrouw drs. R.A. Meines-Westra,
directeur Enteresse, adviesbureau voor strategische communicatie
- De heer dr. J.L. Locher
kunsthistoricus en oud directeur Gemeentemuseum Den Haag

5. Financieel overzicht (samenvatting)

ALGEMEEN

Meerjarensubsidie(s)

Bij brief van het Ministerie van OCenW van 9 juni 2005, kenmerk DK/T/2005/24419, werd medegedeeld dat voor de periode 2005-2008 de subsidie werd vastgesteld op een bedrag van € 8.621.764, i.c. een bedrag van € 2.155.441 per jaar.

De Gemeente Den Haag deelde bij brief van 15 december 2004, kenmerk OCW/2004.16401 mede dat zij voor de periode van 2005 tot en met 2008 het Nationale Toneel jaarlijks subsidie verleent, waarbij die voor 2005 werd vastgesteld op een bedrag van € 3.089.632.

Publieksinkomsten

De norm voor de te behalen publieksinkomsten werd door het Ministerie van OCenW, bij brief van 22 december 2004, kenmerk DK/T/2004/55904 voor de jaren 2005-2008 vastgesteld op een bedrag van € 926.470, zijnde 15/85 van de door het Nationale Toneel te ontvangen overheidssubsidies.

Uitgaande van de meerjarensubsidie(s) en de overheidsbijdrage in de arbeidskostenontwikkeling 2005 en de aanvullende subsidie 2005 van de Gemeente Den Haag komt de totale overheidssubsidie voor 2005 op een bedrag van € 5.316.274. Genoemd bedrag impliceert dat de norm voor de publieksinkomsten op basis van 15/85 dient te worden vastgesteld op een bedrag van € 938.166.

De publieksinkomsten bedroegen in het verslagjaar € 2.164.232.

Prestatie/Spreiding

Bij de eerder genoemde brief van het Ministerie van OCenW van 22 december 2004, kenmerk DK/T/2004/55904, werd medegedeeld dat akkoord werd gegaan met de prestaties en spreiding als vermeld in het herziene beleidsplan van het Nationale Toneel.

Dit komt neer op 273 voorstellingen waarvan 128 buiten Den Haag (47%) en 73.500 bezoekers.

In het verslagjaar werden 393 voorstellingen gespeeld waarvan 259 buiten Den Haag (66%), waarmee ruimschoots aan de speelverplichting werd voldaan. In totaal kwamen er 135.405 bezoekers.

Bestuur

In het verslagjaar vonden geen mutaties plaats binnen de samenstelling van het bestuur. De bestuurssamenstelling per medio 2005 is als volgt:

Naam	Functie:	Datum van aftreden
J. van Nieuwenhoven	voorzitter	19 april 2007
Mr. G.J.C. van Engelen	penningmeester	1 februari 2009
Drs. G.H.O. van Maanen		8 november 2007
Mr. P.G.A Noordanus		5 november 2009
Drs. R.A. Meines-Westra		5 november 2009
Dr. J.L.Locher		30 september 2006

Nieuwbouw

Belangrijk in 2005 was de afronding van de voorbereidingen voor het nieuwe onderkomen van het Nationale Toneel. De projectgroep bestaande uit vakspecialisten van de gemeente en daarbuiten en een vertegenwoordiging van het gezelschap beëindigde zijn werk medio 2005. Helaas moest de in oktober geplande verhuizing worden uitgesteld tot begin 2006, alhoewel er grote hoeveelheden verhuisdozen op vervoer stonden te wachten. De sloop begint maart 2006 terwijl medio 2007 de geplande opleverdatum van de nieuwbouw achter de schouwburg is.

VERSLAGJAAR

1. Grondslagen voor de waardering- en resultaatbepaling

De waardering- en resultaatbepaling geschieden conform de regels die zijn gesteld in het Handboek verantwoording Cultuursubsidies instellingen van het Ministerie OCenW (versie april 2005).

2. Vermogenspositie

2.1 Subsidieafrekeningen

Ministerie van OCenW

In haar brief DK/T/2005/50774 dd 11 november 2005 heeft het Ministerie OCenW de subsidie vastgesteld over de periode 2001-2004. Bij deze vaststelling werd medegedeeld dat uit een analyse van de verantwoording van het doelgroepbeleid in de genoemde periode is gebleken dat het begrip doelgroepbeleid niet eenduidig valt af te bakenen en dat ditzelfde geldt voor elementen in de financiële verantwoording. Hierom heeft de Staatssecretaris besloten geen financiële consequenties te verbinden aan dit onderdeel van de subsidieverantwoording. Dit betekent dat het in 2004 door het Nationale Toneel als bijzondere last geboekte bedrag van € 124.836 niet hoeft te worden terugbetaald. Dit impliceert dat in de jaarrekening 2005 hetzelfde bedrag is geboekt als bijzondere bate.

In de verantwoording over 2004 werd een bedrag van € 96.042 in mindering gebracht op de algemene reserve en tegelijkertijd opgenomen als voorziening. Dit bedrag was de uitkomst van de berekening van de overschrijding van de norm cf. artikel 26, eerste lid van het Bekostigingsbesluit van het Ministerie, betreffende de maximaal toegestane toevoeging aan de algemene reserve.

In haar vaststelling volgt het Ministerie een iets andere berekening dan het Nationale Toneel deed. Dit leidt tot een uitkomst die aanzienlijk lager is dan de berekening van het NT, nl. € 21.431. Het verschil tussen beide bedragen is dan ook in 2005 weer toegevoegd aan de algemene reserve.

Gemeente Den Haag

De gemeente Den Haag ging over tot vaststelling van haar subsidie over 2004 én de periode 2001-2004 in haar brief OCW/2005.12987 dd 3 november 2005.

Bij afsluiting van de Kunstenplanperiode volgen zij het rijk. De toename van het Eigen vermogen over deze periode is lager dan 10% van de gemeentelijke subsidie

en leidt aldus niet tot een verrekening van teveel ontvangen subsidie. De genoemde jaren zijn hiermede dus afgewikkeld.

2.2 Algemene reserve

Op de balans per 31 december 2004 stond een algemene reserve van € 966.206, aan deze post werd het saldo uit gewone bedrijfsvoering 2005, ad € 352.777 toegevoegd. Daarnaast werden o.a. toegevoegd:

- een vrijval ter grootte van de afschrijving in het boekjaar uit de bestemmingsreserve Guido de Moorzaal ad € 12.377
- (via de bijzondere baten) het bedrag van € 124.836 als onder punt 2.1 genoemd
- (via de bijzondere baten) een bedrag van € 70.000 als bijdrage van St. De Voortzetting in de kosten van de productie Ludmilla, gespeeld in 2004.
- Ontvangen rente, een bedrag van € 15.673
- Saldo 10% regeling Ministerie 2001-2004 ad € 69.596

Het bovenstaande leidt tot een saldo van € 1.611.465 per 31 december 2005, waarin een bedrag van € 163.925, dat is opgenomen als bestemmingsfonds Ministerie van OCenW.

3. Algemeen

3.1 Het positieve resultaat uit gewone bedrijfsvoering 2005 komt uit op een bedrag van € 352.777. Voor een specificatie wordt verwezen naar de functionele exploitatierekening.

3.2 Producties

In het boekjaar 2005 zijn 10 producties gespeeld, te weten Ivanov (deze productie had in 2004 haar première), De Methode Ribadier, De Meiden, Trouw, Elementaire Deeltjes, Een Vriendendienst, Wachten op Godot (een herneming van de productie in 2004 in het kader van Topstukken), Democraten, Een Bruid in de Morgen en Phèdre. Deze laatste twee producties zullen in 2006 verder worden gespeeld.

In het verslagjaar werden totaal 393 voorstellingen gespeeld waarvan 192 in Den Haag. Dit betekent dat 55,7% buiten de eigen standplaats werd gespeeld, waarbij ruimschoots wordt voldaan aan de spreidingseisen van het Ministerie van OCenW.

3.3 Personeelsbezetting

Hieronder volgt een overzicht van de begrote en werkelijke personeelsbezetting in fte's in 2005.

	werk	begroot	verschil	werk.2004
1.1.1 Algemene directie	1,0	1,0	0,0	1,0
1.1.2 Personeelszaken	1,0	1,0	0,0	1,0
1.1.3 Financiële Zaken	2,4	2,5	-0,1	2,5
1.1.4 Sekretariaat	3,3	3,3	0,0	3,4
1.1.4b Communicatie/Marketing	4,5	4,7	-0,2	6,7
1.1. Personeel beheer	12,2	12,5	-0,3	14,6
2.1.1 Artistieke directie	1,0	1,0	0,0	1,0
2.1.2 Artistieke medewerkers	2,6	2,1	0,5	2,1
2.1.3 Uitvoerend personeel	56,3	49,7	6,6	61,3
2.1.4 Overig personeel	5,0	6,0	-1,0	6,2
2.1 Personeel activiteiten	64,9	58,8	6,1	70,6
TOTAAL	77,1	71,3	5,8	85,2

3.4 Prestatieoverzicht

Zie onderstaande tabel

	2005		beleidsplan		2004	
	aantal activiteiten	aantal bezoeken	aantal activiteiten	aantal bezoeken	aantal activiteiten	aantal bezoeken
1. Voorstellingen						
- in de standplaats	134	35.499	145	32.000	192	44.487
- in de rest van Nederland	259	99.906	128	41.500	241	65.244
- in het buitenland	0	0	0	0	1	466
sub.totaal	393	135.405	273	73.500	434	110.197
2. Overige activiteiten						
	0	0	0	0	0	0
sub.totaal	0	0	0	0	0	0
totaal generaal	393	135.405	273	73.500	434	110.197

FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING OVER HET BOEKJAAR 2005

	Rekening	Begroting	Rekening
	2005	2005	2004
BATEN			
Directe Opbrengsten			
<i>Publieksinkomsten</i>	2.164.232	1.150.000	1.752.531
<i>Overige inkomsten</i>	23.889	0	32.547
Indirecte Opbrengsten	0	20.000	0
Totale Opbrengsten	2.188.121	1.170.000	1.785.079
Subsidie OCW CuNo	2.183.912	2.153.435	2.180.521
Subsidie provincie CuNo	0	0	0
Subsidie gemeente CuNo	3.132.362	3.096.565	3.233.632
Overige subsidies/bijdragen	0	0	25.000
Totale Bijdragen	5.316.274	5.250.000	5.439.153
TOTAAL BATEN	7.504.395	6.420.000	7.224.232
LASTEN			
6. Beheerslasten:Personeelslasten	696.538	680.000	719.025
7. Beheerslasten:Materiële lasten	949.754	725.000	742.896
Totale Beheerslasten	1.646.292	1.405.000	1.461.921
8. Activiteitenlasten:Personeelslasten	3.619.195	3.500.000	3.879.347
9. Activiteitenlasten:Materiële lasten	1.886.132	1.525.000	2.051.808
Totale Activiteitenlasten	5.505.327	5.025.000	5.931.155
TOTAAL LASTEN	7.151.619	6.430.000	7.393.076
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	352.777	-10.000	-168.844
Saldo rentebaten/-lasten	15.673	10.000	6.313
Saldo bijzondere baten/lasten	194.836	0	-57.440
EXPLOITATIERESULTAAT	563.285	0	-219.971